

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljajo trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 172.

V Ljubljani, v ponedeljek 1. avgusta 1887.

Letnik XV.

Pismo sv. očeta Leona XIII. državnemu tajniku kardinalu Rampolli.

(Dalje)

V resnici, veljava papeževa je ustanovljena od Jezusa Kristusa, podeljena sv. Petru in po njem vsem njegovim postavnim naslednikom in ima ta namen, da na svetu do konca sveta nadaljuje odrešenje božjega Sina. Izročene so mu najplemenitejše pravice, vzvišene, posebne sodniške oblasti, ktere so potrebne za vladanje prave in popolne družbe, in po svoji naravi in izrečeni želji svojega nebeškega ustanovitelja ne more biti odvisen od nobene svetne oblasti, temveč mora imeti popolno prostost pri izvrševanju svoje visoke službe. In ker je od te najvišje oblasti odvisen blagor cele cerkve, bilo je zelo potrebno, da se varuje, brani in zagovarja neodvisnost osebe z onimi sredstvi, ktera je božja previdnost spoznala kot primerna in vspešna.

Ko je cerkev po dolgem in krutem preganjanju v prvih stoletjih zmagovito pokazala sebe kot božjo napravo, minula so njena otroška leta in prišel je čas, da se pokaže v polnem svojem življenju. Za papeže se je pričel nov položaj, ki se je končal po previdnosti z ustanovo svetne oblasti. Ta se je vzdržala v razni obliki in velikosti po mnogih spremembah v teku stoletij do današnjih dni in je mnogo koristila v političnem oziru Italiji in celi Evropi. — Papeži zaslužijo slavo, da so v svoji oblasti odvrčali in vzgojevali barbarske narode, pobijali in krotili despotizem, pospeševali vedo in umetnost, ustanovili občinsko prostost in zbirali križarske vojske proti mohamedancem, ker ti so bili strašni sovražniki vere, krščanske omike in miru Evrope. — Taka postavna naredba, ki je mirno in trdno preživela dvajset stoletij, veliko storila za razširjenje vere in omike in si zaslužila hvaležnost narodov, ima bolj kakor vsaka druga pravico, da se spoštuje in ohrani. In akoravno so jo uničile sila in krivice, vendar nikdo ne more trditi, da je previdnost predrugčila svoje namene z njo. Vojska proti svetni oblasti papežev je delo cerkvenih sovražnikov in skrivnih

družb, ki s tem nameravajo napadati in uničiti tudi duševno oblast papežev; zato pa je jasno, da je tudi danes svetna oblast papežev sredstvo apostolske oblasti in dobra obramba prostosti in neodvisnosti po namenih previdnosti.

Kar velja sploh o svetni oblasti papežev, to velja še posebno o Rimu. Njegovo osodo beremo jasno v vsi njegovi zgodovini. Kakor je božja previdnost vredila vse človeške dogodke gledé Kristusa in cerkve, tako je bil ustanovljen stari Rim in njegova oblast za krščanski Rim. Gotovo ni brez posebne previdnosti knez apostolov, sv. Peter, obrnil svojih korakov v prestolnico paganskega sveta, da je postal njen pastir in ji izročil veljavo najvišje oblasti. — Tako je bila osoda Rima sveto in nerazvezljivo združena z osodo Jezusovega namestnika. Ko je v boljših časih Konstantin Veliki hotel prenesti sedež rimskega cesarstva na vzhod, smemo trditi, da ga je vodila roka previdnosti, in so se bolje spolnili papeževi nameni z Rimom. Gotovo je, da so od onega časa brez upora prostovoljno in po postavni poti papeži postali gospodje v Rimu in so gospodovali do najnovejših dni.

Ni treba naštevati neizmernih dobrot in časti, ktere so papeži delili svojemu mestu. Zapisane so z neizbrisljivimi črkami na spomenikih in v zgodovini vseh stoletij. Brez potrebe je tudi omenjati, da nosi Rim v vseh svojih delih znamenje papeštva. Papeži imajo take in tolike pravice, kakor noben knez do ktereagoli mesta svoje države. Važno je tudi, da dobi vzrok papežev neodvisnosti in prostosti v izvrševanju apostolske službe večjo in posebno moč, ker je Rim središče cerkvenega življenja, prestolnica katoliškega sveta. Tukaj, kjer papež navadno živi, uči, zapoveduje, da mu verniki celega sveta izkazujejo zaupljivo udanost, zvestobo in pokorščino, ktero so mu dolžni po svoji vesti, tukaj je posebno potrebno, da je neodvisen in od nobenega zadrževan v svoji prostosti. Položaj papežev ne sme biti odvisen od vsacega slučaja in priložnosti, temveč stalen in trajen. Tukaj se mora razvijati katoliško življenje, slovesna božja služba, spoštovanje cerkvenih postav, po postavi morajo biti zagotovljeni vsi katoliški zavodi.

Iz tega se lahko razvidi, da je sveta dolžnost rimskih papežev, zagovarjati in braniti svojo svetno oblast, in ta dolžnost je še svetejša po svetosti prisege. Brezpametna je tirjatev, da papeži s svetovno oblastjo to darujejo, kar je najdražje in najdrago-cenejše: namreč svoje prosto vladanje cerkve, za ktero so se slavno borili pri vsaki priložnosti njihovi predniki.

Mi z božjo pomočjo gotovo ne bomo nezvesti Svoji dolžnosti. Prava in resnična oblast (suvereniteta), ktero zahteva Naša neodvisnost in čast apostolskega sedeža, je edina pot do sprave in miru. — Vse katoliško krščanstvo želi prostost svojega poglavarja in se ne bo pomirilo, dokler se ne izvrši opravičene tirjatve.

Vemo dobro, da politiki spoznajo položaj in priznajo, da se ta položaj ne strinja s častjo rimskih papežev, zato si izmišljajo druge načrte in sredstva, da ga zboljšajo. Vendar so to le prazni in brezvspešni poskusi; in taki bodo vsi drugi poskusi, da papež v krasnem sijaji v resnici ostane le v odvisnem položaju. Napaka tiči v sedanjih razmerah, in nobena navidezna olajšava ga ne more odstraniti. Mogoči pa so slučajji, da bi bil položaj papežev še slabjši, ako bi zmagali možje revolucije, ki ne zakrivajo svojih namenov proti osebi in veljavi namestnika Kristusovega. Taki slučajji so vojske in mnoge druge zmešnjave, ki nastanejo papežu na škodo. Edino sredstvo, s katerim je božja previdnost varovala prostost papežev, je bila njihova časna deželna oblast. Ker je ponehalo to sredstvo, bili so papeži preganjani, vjeti, izgnani, ali pa vedno v nevarnosti, da kaj enacega doživé. Zgodovina cele cerkve to spričuje.

Upajo tudi, da je sedanji položaj mogoč za več časa. Toda prostost je papežem in katoliški cerkvi glavni in prvi pogoj obstanka, in zato se bodo gotovo za njo potegovali. Kdor misli drugače, ne pozna bistva cerkve ali ga noče poznati in ne vé, kako velika je verska, moralna in socialna moč, ktero ne bodo uničili viharji časa, ne mogočni ljudje. Ko bi to premislili in bi imeli politično modrost, ne mislili bi le na sedanost in se ne zanašali na pri-

LISTEK.

Pravila Katoliškega tiskovnega društva v Ljubljani.

§ 1. Ustanovi se »Katoliško tiskovno društvo v Ljubljani«; pokrovitelj mu je knezoškof Ljubljanski.

§ 2. Namen društva je izdavanje in razširjevanje dobrih knjig in tiskovin razne vsebine, ter podpiranje časopisov, v versko-narodnem in avstrijsko-patriotičnem duhu vredovanih.

§ 3. V dosego tega namena skrbelo bo društvo, pridobiti si že obstoječo katoliško tiskarno in bukvarno v Ljubljani.

§ 4. Sredstva za društveni namen bodo, poleg čistih dohodkov tiskarne in bukvarne, darovi dobrotnikov, vplačila ustanovnikov in letni doneski udov. Dobrotnik društva je, kdor mu vsaj sto goldinarjev daruje, ustanovnik, kdor dvajset goldinarjev naenkrat vplača, letni ud, kdor po odboru kot društvenik sprejet po goldinarji na leto plačuje. Vsak drugi dar društvu v podporo se hvaležno sprejme.

§ 5. Vsakemu udu je vselej prosto, svoj izstop iz društva predsedniku naznaniti. Kdor opomnjen letnine ne odraja, izbrše se iz društva.

§ 6. Pravice možkih društvnikov vseh vrst so: Udeleževati se občnih zborov z nasveti in glasovanjem v društvenih zadevah, voliti odbornike ter o prospehu društva in o stanju premoženja pri občnem zboru tirjati pojasnila.

Če bo denarni stan kdaj dopuščal, dobivali bodo vsi društvniki tiskovine po znižani ceni, kakoršno bo odbor določil.

§ 7. Sedež društva je v Ljubljani, kjer naj stalno biva predsednik in saj devet odbornikov.

§ 8. Za vodstvo društvenega poslovanja nastavi se petnajst odbornikov, katerih štirinajst voli občni zbor, petnajstega pa društveni pokrovitelj imenuje. Poslovalna doba jim je triletna; ko ta poteče, smejo isti zopet biti voljeni.

§ 9. V načelnitvo si odborniki izvolijo predsednika, predsedniku namestnika, tajnika, ki sme obnem biti tudi denarničar, ter predsedniku v strokovno pomoč še dva nadzornika, enega za tiskarno, drugega za bukvarno. Poslovanje teh načelnikov je brezplačno, dokler odbor drugače ne določi.

§ 10. Občni zbor se redno shaja vsako leto po Veliki noči; izvanredno ga pa mora predsednik tudi sklicati, kedar saj trideset udov s podpisu to tirja.

§ 11. Da občni zbor veljavno sklepa, mora vsaj 25 udov osebno biti navzočih. Odbornike voliti smejo tudi nenavzoči udje (po glasovnicah). Sklep določuje absolutna večina glasov.

Za spremembo pravil pa je treba večine dveh tretjin glasovalcev, in za razdruženje društva nadpolovice vseh udov. Če bi k občnemu zboru, kateri o razdruženju društva sklepa, prvokrat ne prišla nadpolovica udov, skliče se po odborovem določilu drugi izvanredni občni zbor, pri katerem večina dveh tretjin navzočih glasovalcev zadostuje, da se društvo razdruži.

§ 12. Odbor ima redno sejo vsako četrtletje; izvanredno pa, kedar jo predsednik za potrebno spozna, ali pa saj trije odborniki zahtevajo. Da odbor veljavno sklepa, morajo poklicani biti vsi odborniki, in saj njih sedem biti navzočih. Sklep določuje absolutna večina.

§ 13. Društvo vodi in na vnanje zastopa predsednik, oziroma njegov namestnik; on, oziroma na-

hodnost, temveč dali bi rimskemu papežu nazaj njegove pravice. Tako bi odstranili negotovi in nevarni položaj in zagotovili Italiji njene velike koristi.

Ne moremo upati, da bodo te Naše besede poslušali oni možje, ki so vzrastli v sovraštvu do cerkve in papeštva; ti možje v resnici sovražijo vero in tudi nočejo pravega blagra svoje domovine. Oni pa, ki nimajo starih predsodkov in ne sovražijo vere, ki prav presojujejo zgodovino in italijanska izročila ter ne ločijo ljubezni do cerkve od ljubezni do domovine, morajo z nami priznati, da je ravno sprava s papeštvom najboljši pogoj sreče in velikosti Italije.

To spričujejo sedanje razmere. Italijanski državni sami priznajo, da prepis s sv. stolom ne koristi Italiji, temveč škoduje, ker ji napravlja mnoge, velike notranje in vnanje težave. — V deželi so nevoljni katoliki, ker se zametujejo in zaničujejo nauki Kristusovega namestnika. Vest zamira, množite se brezvernost in nenravnost, kar gotovo škoduje javni koristi. V vnanjih deželah so nezadovoljni katoliki, ker so v nevarnosti prostost papeževa in koristi krščanstva. Iz tega pa tudi v političnem oziru izvirajo za Italijo težave in nevarnosti, ktere bi srčno radi odvrnili od Svoje domovine. Kdor more in mora, naj končá prepis in papežu dá njegove pravice, in prenehale bodo vse težave in nevarnosti. Italija bi mnogo pridobila, kar je prava slava in sreča naroda in zasluži imé civilizacije. Po previdnosti je italijanski narod papeštvu najbližje, zato more tudi v večji meri sprejemati njegove blagodejne vplive, ako se mu ne ustavlja in je ne pobija.

Navadno ugovarjajo, da bi se morale prezreti velike koristi in modérni napredek ter vrniti se v srednji vek, ako papež dobí zopet svojo svetno oblast in veljavo. Toda teh vzrokov ne moremo potrditi. (Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 1. avgusta.

Notranje dežele.

Z Dunaja se poroča, da se 6. avg. v *Gasteinu* snideta avstrijski in nemški cesar. Grof Kalnoky in knez Bismarck se snideta v Kissingenu.

V Išču so zbrani *avstrijski ministri*: Grof Taaffe, Bacquehem, Dunajevski, grof Falkenhayn, Gautsch in Kalnoky. Kar se tiče grofa Kalnokyja, sklepajo listi, da se bo posvetoval s cesarjem o bolgarskem knezu. Drugi ministri se bodo posvetovali, kedaj naj se razpišejo dopolnilne volitve v češki deželni zbor.

Na *Češkem* se bodo najprvo razpisale volitve v deželni zbor v onih okrajih, katerih zastopniki so izstopili iz deželnega zbora. Ko se razpišejo volitve, snidejo se v Pragi zaupni možje nemške stranke, da sestavijo volilni oklie in določijo kandidate. Sploh bodo Nemci večinoma volili prejšnje poslance. Grof Boos-Waldeck se je odpovedal poslanstvu. — Poslanec dr. Dostal je v Pelgrimovem poročal zbranim volilcem o svojem delovanji. Razložil je položaj na Češkem. Čehi so spoznali svojo veljavo in svoje pravice. Dolžnost pa je zastopnikov, da previdno in modro postopajo. V državnem zboru veže desnico le edina ideja avtonomije. Narodna ideja v vseh

mestnik, s tajnikom vred, v imenu društva veljavno podpisuje pisma, nastavlja poverjenike in sklepa pogodbe; vendar mu je pri pogodbah, ki zadevajo zneske nad tristo goldinarjev, vselej treba pooblastila odborovega.

§ 14. Ako v društvu prepis nastane, volite si stranki v razsodbo vsaka svojega zastopnika, ta dva pa tretjega kot načelnika; če bi se o načelniku ne mogla zediniti, imenuje ga predsednik. Od razsodbe teh se ne dá več dalje sklicevati. Le v slučaju, ko bi razsodba bila za izključenje društvenika, treba je za veljavo te razsodbe, da jo odbor z večino dveh tretjin glasov potrdi.

§ 15. Razdruženje društva sme le občni zbor skleniti. Tedaj se premoženje po odbitih stroških in plačnem dolgu mora v dobre namene obrniti, kakor jih občni zbor določi. Če bi pa društvo moralo kako drugače preminuti, pripade vse njegovo imetje duhovnemu podpornemu društvu v Ljubljani, in ako bi tega več ne bilo, Ljubljanskemu škofijstvu, da ga v dobre namene obrne.*)

*) Pravila je c. kr. deželna vlada za Kranjsko z odlokom dne 17. junija 1887., št. 5885, potrdila.

klubih ni jedna in ista. Treba je potrpežljivosti in dobre volje. Češki poslanci so mnogo dosegli in ne zaslužijo očitani. Ker niso vsega dosegli, krive so razmere na desnici. Prepis med češkimi poslanci je veliko škodoval, ker ministri ne zaupajo več toliko poslancem. Velikoposelnikov ne morejo izključiti iz kluba, ker so v narodnostnih vprašanjih vedno glasovali složno z drugimi poslanci. Konečno so volilci jednoglasno vsprejeli resolucijo, v kateri češkemu klubu izrečejo zaupnico.

Vnanje države.

V *Srbiji* se vrše občinske volitve. „Nova Ustavnost“ poroča, da so dosedanje volitve ugodne novi vladi. Imenovani list prinaša članke o srbskem finančnem položaji, iz kterega se razvidi, da je prejšnja vlada v resnici slabo gospodarila. — „Berliner Tagblatt“ je pred nekimi dnevi sporočil, da se srbska kraljica Natalija za več let nastani v Stuttgartu, kjer bo kraljevič Aleksander nadaljeval svoje nauke. S prva je hotela kraljica odpotovati v Peterburg. Kralj ni bil zadovoljen, da se kraljevič vzgodi v Rusiji, in kraljica se je nato odločila za Nemčijo. Kakor pa se sedaj poroča iz Belegagrada, so vsa poročila Berolinskega lista neresnična. Kraljica bo sicer odpotovala iz Srbije, morda obiskala Nemčijo, toda stalno ne ostane s kraljevičem v Nemčiji. Prestolonaslednik Aleksander bo v Srbiji nadaljeval svoje nauke in le v poznejših letih obiskal ktero vnanje vseučilišče.

Bolgarska vlada se mnogo trudi, da prine Koburški prejk ko mogoče pride v Bolgarijo. Sedanji vladarji se bojé, da jih Rusija prehití z novim kandidatom, kterega bi morda potrdile druge države. Rusija nikakor ne potrdi izvoljenega kneza, pač pa je po svojem zastopniku Nelidovu naznanila turški vladi nov predlog. Turčija naj imenuje v sporazumljenji z drugimi državami začasnega regenta. Ta naj odstavi sedanjo vlado in sestavi novo iz vseh strank. Novo sebranje naj izvoli novega kneza. Rusija je že imenovala Turčiji kandidata kot začasnega vladarja. Turčija je zadovoljna s tem predlogom, ako so Bolgari ž njim zadovoljni. Turčija noče s silo postopati proti Bolgarom. Nek nemšk list je zvedel, da Rusija ponuja kot kandidata carjevega generalnega pribočnika, kneza Imeretinskega. Njegova naloga bi bila, kakor je bila kneza Dondukov-Korzakova pred knezom Aleksandrom. S tem kandidatom pa ne bodo zadovoljni Bolgari in skoraj gotovo tudi ne druge države. — Poročila iz Sofije trdijo, da že meseca avgusta pride Koburčan v Bolgarijo, da priseže na ustavo in potem obišče evropske dvore. „N. Fr. Pr.“ poroča iz Sofije, da pride Koburčan že v štirinajstih dneh. Anglija bi rada še zavlekla vso stvar, ker ji je bolj všeč knez Aleksander, kakor novi knez Koburčan. Avstrijski konzul v Sofiji je popolnoma nepristransk. Francija pa trdi, da je ključ bolgarskega vprašanja v Peterburgu. Kar sklene Rusija v tem oziru, potrdila bo Turčija in večina evropskih držav. — Dolgočasno in pusto je že v resnici bolgarsko vprašanje. In kdo je temu kriv? Sedanji bolgarski vladarji sami, ki s pravo orientalsko zvitostjo ovirajo rešitev vprašanja. Nalašč kalé vodo, da se obdržé na krmilu, svetu pa naznanjajo o svoji spravljenosti in ljubezni do naroda. Zviti so pač sedanji vladarji, a premalo imajo politične modrosti, da ustanové red in mir v deželi. Ker je sedanja vlada dovolila emigrantom, da se vrnejo v domačijo, vrača se mnogo izselnikov k svojim družinam. Vlada spreviđi, da mora biti previdna v sedanjih razmerah. Braniti mora svoje stališče, da se ohrani; to pa more doseči, ako si pridobi narod in armado. Gotovo pa bi bilo za bolgarski narod mnogo boljše, ako dobé po dolgih prepirih in nemirih svojega kneza. — Železnice se nadaljujejo, in v jeseni prične se promet.

Veliko pozornost je vzbudil v *Franciji* govor, kterega je Ferry govoril v Epinalu. Radikalni listi strastno napadajo Ferryja, ker jim je povedal resnico v obraz. Celó zmerni republikanski listi očitajo Ferryju neprevidnost, ker je grajal v govoru postopanje generala Boulangerja. Po njihovih mislih bi Ferry ne smel pozabiti, da je bil Boulanger vojni minister in je sedaj poveljnik vojnega kora. S tem je Ferry izpodkopaval spoštovanje, ktero morajo vojski imeti do svojih poveljnikov. Drugi pa zopet trdijo, da ravno taki napadi morejo Boulangeru pridobiti še več prijateljev. Tudi Boulanger sam ni zadovoljen s Ferryjevim govorom in je pozval Ferryja na dvoboje.

Kakor smo površno sporočili, trdil je *angleški* ministerski predsednik Salisbury, da je vse mirno v Egiptu in Nubiji in da je to zasluga Drummonda-Wolfa. V sedanji vročini gotovo mirujejo ljudje v peščeni puščavi, akoravno to zaslugo ne moremo prištevati angleškemu poslaniku Drummond-Wolfu. Angleška vlada je skušala prisvojiti si Egipt in sklepala dotično pogodbo s turškim sultanom. Sultan ni potrdil pogodbe, in Salisbury mora braniti sebe in svoje tovariše v kabinetu. Že sedaj naznanjajo časniki iz Londona, da se najpozneje v jeseni premeni ministerstvo. Odstopiti utegneta najprvo minister notranjih zadev, Matthew, in mornarski minister lord Charles Beresford. V novo ministerstvo vstopi po sedanjih poročilih lord Hartington, Churchill bi rad prevzel državni zaklad, toda Göschén se mu nerad umakne. Skoraj gotovo prazame Churchill mornarstvo ali pa postane nadtajnik

za Irsko. Nedavno je Hartington obljubil, da vstopi v ministerstvo, ko bi morala odstopiti sedanja vlada. Ker pa konservativci in unijonisti na vsak način hočejo preprečiti Gladstonejevo vlado, zato so verjetna poročila, da imenovani državniki podpró sedanji Salisburyjevi kabinet. Liberalci pa imajo vedno večje upanje, da dobé večino pri prihodnjih volitvah.

Ker je *italijanski* ministerski predsednik Depretis umrl, sklenili so ministri, da kralju izročé svojo ostavko. Dalje so sklenili, da se Depretis pokoplje na državne stroške.

Iz *Masave* poroča „Pol. Corr.“, da bolezen vojakov ni tako razširjena, kakor trdijo nekteri listi. Vojaki bolehalo, kakor drugje v armadi.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 31. julija. (Javna skušnja.) V sirotnišnici Lichtenurnovi pod vodstvom usmiljenih sester se je 22. t. m. končalo šolsko leto kaj slovesno. Navzoči so bili mil. knezo-škof, namestniški svetnik g. Šemerl, šolski svetnik g. Smolej, kanonika Urbas in Zamejic, vodja g. Zupan, spiritual g. Flis, g. dr. Gregorič in drugi. Skušnja je trajala od devetih do polu ene. Veliko spretnost v izpraševanju so kazale sestre učiteljice; in da je pod tako odličnimi učiteljicami tudi napredek pri učenkah jako dovoljen, razume se že samo po sebi. Po pravici smemo reči, da je ta šola ena najboljših v mestu. Če se pomisli, kakošni pridejo otroci v sirotnišnico: navadno najbolj zanemarjene sirote, večinoma bolehní, zapuščeni, boječ se človeka, in se vendar naposled privadijo lepega vedenja, ter se naučé toliko lepega po naučnem načrtu zapovedanih predmetov in ročnih del. Čuditi se moramo vstrajnosti sester učiteljic, ktere vse plačilo za svoj trud pričakujejo le v večnosti. Neko zadostilo je vodstvu to, da ljudje pogosto poprašujejo po deklicah, ktere so dosegle že zadostno starost ter jih radi sprejemajo v službo.

Po dokončani skušnji deklica-učenka prav ljubko voščí mil. knezo-škofu srečo k bližajočemu se godu, zahvaljujoč se za milost, ktero so s svojo navzočnostjo skazali revnim sirotam, naglašujoč, da so besede te le skromne, s kterimi naznanja čutila vseh drugih součenk, da pa hočejo vse v dejanji pokazati resničnost iz srca prihajajočih besedi in prav goreče moliti, naj Bog dolgo ohrani milostnega višjega pastirja. Prevzvišeni se zahvalijo za voščila, priporočajo jim lepo, pohlevno vedenje tudi potem, ko izstopijo iz zavoda, naj bodo jednake modrim vjolicam, naj živé skrite pred svetom, naj se varujejo vsega, kar bi jim vtegnilo škodovati, naj ostanejo stanovitne in spolnujejo naj v dejanji, kar so tu lepega slišale. — Zapele so potem učenke nektère mične pesmice in sklenile s cesarsko pesmijo; naposled so podelili Prevzvišeni sveti blagoslov. Knezo-škof, namest. svetnik Šemerl in drugi ogledali so si potem spalnice in druge šolske sobe, v kterih so bili izloženi ročni izdelki učenk. V tej izložbi se je videlo, kako spretno se otroci podučujejo v vseh za navadno življenje najpotrebnejših ročnih delih. Tu nahajamo pletke z vzorci, čepice, jančice, odeje, zastore za okna, vzorce z raznimi vbodi z barvanimi nitkami, zakrpane oblačila, krasno izdelano perilo, lepo vezene purifikatorije, altarni prt (filet), preprogo, sestavljeno iz koscev v čveterih raznih barvah itd.

Razun učenk iz zavoda obiskujejo to šolo tudi revne deklice iz zavetišča gospá krščanske ljubezni pod vodstvom grofinje Auerspergove, in tudi druge, ktere stanujejo v tem delu mesta. Šola ima pravico javnosti.

Koliko dobrega bi se še lahko storilo v tej hiši, koliko deklic bi se še več rešilo, da bi ne zabredle že v mladostnih letih na napačni pot, ako bi imeli tu pripomočkov, da bi se prostori razširili in da bi se moglo vzdržavati še več revnih sirot. Toda božja previdnost, ki je pomagala doslej, bo podpirala to delo in povzdignila ga do še lepšega razvoja. Naj je ta prekornisti zavod, v kterem se deluje sicer tiho in skromno, priporočen dobrotnim prijateljem sirot.

Iz Radovljice, 29. julija. (Imeniten gost.) Vašima novicama v „Slovencu“ št. 168. in 169. o obiskani Njih ces. Visokosti nadvojvoda Albrehta v Malborgetski trdnjavi na Koroškem ter prihodu v Radovljico moram jaz še naslednje dodati. — Visoki gospod je od Koroškega Naboreta gredoč hotel pogledati še par bolj slavni in tudi po tujem svetu

znanih krajev našega Gorenjskega trikota. Vsem vremenskim nezgodam privajenemu ter v trudapolnem vojaškem življenju od mladih nog vtrjenemu, slavnemu vojskovodji memogredé tudi Lušarska gora ni bila previsoka in tudi ne prestirna, da bi je ne bil obiskal. V torek 26. t. m. je bil toraj verni feldmaršal v sloveči cerkvi Matere Božje na sv. Višarjih pri sv. maši, ktero je daroval ravno slučajno iz Ljubljane tje dospelši milostni knezoškof Celovski dr. Kahn. Gotovo se je želel tukaj za bližnji svoj 70letni rojstni dan varuhinji Avstrijske armade za vse skozi tako dolgo vrsto let iz njene mogočne roke prejete milosti pristrčno zahvaliti. V sredo 27. julija že zgodaj dopoldne prišlo je iz Trbiža v Radovljico brzojavno naznanilo, da naj bo ob 12. uri 30 minut v Bastelnovem hotelu za tri častnike pripravljen obed; po privatnem potu se je ob enem zvedelo, da med temi častniki je nadvojvoda Albreht. Že ob 1/2 12. uri, poprej kakor smo mislili, pripelje se visoki gospod s svojima pobočnikoma z Dovjega v Radovljico. Pri mestnem vhodu s kočije stopivši, podajo se visoki gostje — spremljani od gg. okr. komisarja grofa Margheri-ja in župana Hudovernika, koj peš naravnost v farno cerkev. Tukaj pred vel. altarjem ponižno poklekne in dalje časa pomoli; potem si ogleda z velikim zanimanjem vse posamne dele po cerkvi. Altar sv. krvi mu je posebno všeč, ne toliko veliki altar, ker ni v gotiškem slogu, kakor druga cerkev. Ko so se gospodje že čez četrte ure v cerkvi mudili, dobi domači g. župnik sporočilo: nadvojvoda Albreht je v cerkvi. Gospod župnik hiti v cerkev, ali pri vratih ga že sreča visoka gospoda, ktera ravno cerkev zapušča. Ko svitli nadvojvoda mestnega župnika opazi, krene jo proti njemu, kjer se po ponižnem župnikovem pozdravu v znani ljudomili prijaznosti, ki kinča vso slavno vladarsko hišo Avstrijsko, z njim razgovarja o zadevah Radovljiške fare in cerkve; pohvali izgledno snažnost v cerkvi ter izbornost stavbarsko izpeljavo v privzetem slogu, samo veliki altar ni gotiški. Pravi, da v Radovljici do zdaj še ni bil, toraj jo je želel videti — da mesto ni veliko, a prijazno ležeče in snažno in vsa okolica lepa. — Občinstvo je še le zdaj zvedelo o tako častnem in visokem obisku ter se je tudi mnogo ljudstva nabralo na trgu pred cerkvijo. Z glasnim „živio“ se nadvojvode ni upal nobeden pozdraviti, ker je bil pohod popolnoma „incognito“, a v srcu se je vse radovalo ter ob enem čudilo toliki ljudomili ponižnosti vzvišenega gospoda.

K točno ob 1/2 1. uri pričetemu dinêr-ju v Bastelnovem hotelu sta bila privzeta tudi gospoda komisar grof Margheri in župan gosp. Hudovernik. Ko si je bil potem slavni ud ces. rodovine ogledal še znani, lepi grofovski vrt, se je ob 2. uri popoldne odpeljal na Blejsko jezero. Tam je prenočil, da se drugi dan 28. t. m. odpelje v Bohinj in dojde tam prav do izvira Savice, kjer še dozdej ni bil, čeravno je drugo Bohinjsko dolino že enkrat prehodil.

Vrnivšemu se proti večeru iz Bohinja nazaj na Bled, je prebivalstvo domače in tuje priredilo krasno razsvetljavo na jezeru; bengalični ognji in kresovi po gorah so naznanjali veliko radost prebivalcev nad navzočnostjo prvega branitelja naše ljubljene, širje in ožje domovine! — Danes odpelje se visoki naš gost skozi Begunje v Tržič in iz Tržiča čez Ljubelj nazaj na Koroško.*)

Iz Hotedršice, 30. julija. (Nova maša.) Na vrhu sem zelenega griča. Radovednim očesom oziram se okrog po okolici, meni še nepoznani. Toda ne dolgo. Pogled — ne, srce mi splava tje doli v dolino, doslej tako mirno, a danes tako burno oživljeno. Z visokega zvonika, kteri se tako ponosito dviga nad svojimi dolinci, vihra ti valovita trobojnica. Mogočni mlaji dvigajo smeje glave v sinji zrak. Burni topiči pa nazdravljajo, krepko pozdravljajo mnogobrojne častilce in od daleč došle goste, prinašajoče pristrčne pozdrave v jeden in isti namen. V kateri pa? Narekava ga ti med mlajema ob duhovninjem pročelji plavajoči napis: „Pozdravljen bodi gospod novomašnik Janez Mikš!“

Novomašniška svečanost se toraj danes obhaja pri tej fari. Kalo lepa je! Nudimo častitim čitateljem njeno natančnejšo sliko.

Ura bje deset. Topiči zagrmé. Lep spreved iz duhovnije se pričnê. Veselja se raduje slehrnemu srce, ko zrê novomašnika stopajočega v mašniškem oblačilu v krasno ozaljšano cerkev. Slovesnost se pričnê. Na leco stopi visokočast. g. dr. Lampe. V

krepkem govoru kaže zbranemu ljudstvu novomašnika britkost in radost, žalost in veselje; kaže novomašnika slavno zmago v znamenju sv. križa, in njegov kedaj srečni pohod v nebeško domačijo. Vse to slikal je g. govornik tako krasno, tako lepo, da je bilo rosno vsakterega oko. Po govoru pa se je vršila najsvetejša daritev.

Po cerkveni slovesnosti podalo se je povabljenom kmetško občinstvo pod mično s cvetličjem in zelenjem okrašen kozolec, drugi gostje pa v duhovnijo, ktera je bila isto tako s cvetjem pomlajena. Kakor po navadi, vršile so se tudi tukaj razne napitnice, kterih središče je bila novomašnikova neumorna preteklost in njegova nadobudna bodočnost.

Ob 1/2 4. uri so bile litanije, h kterim se je bilo zbralo toliko občinstva, da je bila cerkev več kot prenapoljena. Ne morem si kaj, da bi pri tej priliki ne omenjal lepe in res vse hvale vredne navade — skupnega petja. To je v resnici poveljevalno, to tudi nad vse častilno za nebeško Gospó D. M. To dviga nehoté srca k nebu.

Po tej svečanosti uvrstili so se vsi gostje pod že omenjeni kozolec. Pristrčno veselje zavlada. Kako tudi ne! Vsaj vsakteri izmed navzočih zatrjuje, da je ni prijetnejše veselice, nego je ravno novomašniška, ktere pri tej fari že 50 let ni bilo. Gotovo, tako je! Tù res raja veselje, prav kot pod lipo domačo. Tù se glasé mile popevke slovenske, o kterih poje naš pesnik Vodnik:

„Za pevke slovenske
Živim in gorim.“

Tù se kaže še nepokvarjenega naroda plemenito srce. Koga bi pač taka veselica ne pojila s pristrčno radostjo! Le prehitro poteče — in tudi tukaj je potekel — čas novomašniške slovesnosti. Z otožnim srcem poslavljali smo se. Mila beseda mi je na ustnicah, vzeta od priprostega svata kmetiča: „O kako pristrčno je bilo“, a krepko voščilo pa v srci, želeč novomašniku: Mnogaja leta!

Iz Tridenta, 26. julija. (Razdelitev šolskih daril v cerkvi.) Kakor drugod, končali so tudi na južnem Tirolskem razne šole. Ko sem sv. Jakoba dan odslužil sveto daritev v tukajšnji semeniški cerkvi, opazil sem v cerkvi nekaj nered. Poprašam cerkvenika, kaj to pomeni? Odgovori mi: priprave delamo, ker bo danes popoldne v cerkvi velika slovesnost; župan namreč z mestnimi očeti delil bo darila in spričala onim učencem in učenkam italijanske meščanske šole, ki so leto dovršili z odliko ali pa s pohvalo.

Nekako čudno se mi je zdelo, da se ima ta slovesnost vršiti v cerkvi. Radovednost me je gnala omenjeno popoldne v semeniško cerkev. Bilo je vse pripravljeno. Najsvetejše iz tabernakeljna se je moralo umakniti v malo kapelico nad zakristijo, veliki altar bil je v polukrogu zakrit s škrlatastim pregrinjalom, ktero so počez pripeti raznobarvni trakovi krasili. V sredi visela je podoba Njih Veličanstva presvitlega cesarja; z okna stranske stene pa je visela mestna zastava. Nekaj trenutkov pred četrto uro prišlo je v cerkev deset mož od požarne brambe, menda za „parado“, vendar se niso „paradno“ vedli, bolje bi bilo, da bi jih ne bilo. Za tem so prišli v spremstvu učiteljev in učiteljic učenci in učenke. Točno ob 4. uri pa so prišli mestni zastopniki s svojim načelnikom in nekoliko duhovnikov, kterim so bili odločeni sedeži v presbiteriji; druga odlična gospoda je sedela med presbiterijem in klopmi.

Ko je mestno starašinstvo zasedlo odločene sedeže, jela je godba svirati na koro. Po cerkvi je bilo vse živo in veselo in nemirno, kakor v kakem gledališči. Med godbo stopi neki duhovnik na nalašč za to pripravljen z rudečim škrlatom pregrnjen kateder — mislim da je bil vodja ali pa nadzornik šole. Ko je mignil z roko, je godba utihnila, on pa je začel brati govor, ki je trajal nad pol ure. Glavni zapadek, kolikor sem mogel v takem šepetanju razumeti, je bil nagovor za učence in učenke, da se morajo ob konci šolskega leta na lepe nauke in za vse dobrote, ki so jih v teku tega leta prejeli, zahvaliti najprej Bogu, potem starišem in učenikom. Poslušal govornika tako ni nobeden. Mestni očetje so se dolgočasili in pogovarjali, mladina pa se je ozirala nazaj in gledala na kor, kdaj bodo godeci zopet zagodili.

Ko je bil govor (branje) končan, oglašila se je godba na koro ter zagodla prav poskočno. Na to so štirje učenci črno oblečeni in v belih rokavicah začeli donašati na krasnih skledicah darila s pred stranskega altarja gospodom v presbiteriji sedečim,

kajti vsi ti gospodje so imeli častno delo, darila deliti eden enemu, drug drugemu prav po redu. Odlikovani učenci so se prav po gospodsko znali poklanjati na levo in na desno; vsak je že tudi vedel, pri katerem izmed gospodov v presbiteriji naj išče svoje darilo. Ko je bil en razred končan, bil je oddihljaj — in godba se je mogočno oglašila ter oživela staro in mlado. Ko so bili učenci že vsi obdarovani in je zadnji zapustil cerkev ter hitel domov ali pa k sorodnikom, kazat darilo, prišle so na vrsto učenke. Štirje učenci so oddali skledice štirim belooblečenim deklicam, ki so izvrševale isto nalogo, da so nosile darila v presbiterij za učenke. Med vsakim razredom završčala je godba, kakor pri učencih. Ko je bila zadnja učenka prejela svoje lepo*) spričevalo, so vstali mestni očetje, učitelji in učiteljice ter drugo občinstvo in med prav poskočno godbo so zapustili kraj slovesnosti.

Vršilo se je vse v še precej lepem redu, A vendar vse to meni in še marsikomu drugemu ni bilo všeč. Zakaj pa ne? Saj je bila godba in vse tako praznično! Da odkrito povem, zato mi ni bilo všeč, ker bi se bila vsa ta slovesnost bolj podala in boljši vtis na človeka napravila v kakem gledališči ali v zasebnih prostorih, kakor v cerkvi. — Pa, razne dežele razne navade!

*) Opomniti moram, da dobi vsak odlikaš za darilo knjigo, pa letno sporočilo in krasno, kaki diplomi podobno, spričalo. Pohvaljeni pa dobé samo letno sporočilo in tudi enako lepo spričalo brez knjige.

Domače novice.

(Štiridesetletnico mašništva) bodo danes teden obhajali v Postojni naslednji č. gg. Ljubljanske škofije: Martin Barlič, vpok. beneficij; Janez Hofsteter, dekan in častni kanonik; Jurij Humar, župnik; Jos. Jerič, vpok. župnik; Janez Kapus, župnik; Josip Kerčon, župnik; Josip Klemenčič, profesor in katehet; Jakob Razpotnik, župnik; Jakob Rus, dekan; Miha Tavčar, župnik; Anton Vonča, eksposit; Nikolaj Zitz, vojaški župnik in častni kanonik, in Janez Železnikar, beneficijat. Čast. g. Valentin Legat zaradi daljše poti ne pride.

(V uršulinski cerkvi) je imel včeraj čast. g. Albert Heinzman novo mašo. Sveto opravilo se je pričelo ob 1/2 10. uri in se je vršilo jako slovesno ob lepem in gniljivem petji č. gg. uršulink. Slovesni govor je prevzel vmirovljen župnik č. g. Missia, ki je bil novega mašnika tudi krstil, podelil mu je prvo sv. obhajilo ter mu bil ves čas posebno naklonjen dobrotnik in velikodušen podpornik. Naslanja se na nedeljski evangelij, je častivredni govornik, kteremu le še pet let manjka do zlate maše, v lepem in živahnem, do srca segajočem govoru razkazoval obilno težav pa tudi veliko plačilo, ki čaka novomašnika. Posebno je ob koncu ganil srca svojih poslušalcev, ko je priporočal novomašniku, kako naj danes v Jezusove presvete rane izroči sv. očeta, našega presvitlega cesarja, vse duše, ki bodo njegovi skrbi izročene, zlasti nedolžne otročice ter svoje sorodnike in dobrotnike žive in mrtve. Popoldne so bile ob 4. uri pete litanije v latinskem jeziku.

(Katoliškega tiskovnega društva odbor) je imel svojo prvo sejo dne 29. t. m., da si izvoli svoje načelnstvo. Prišli so k seji vsi Ljubljanski odborniki; od zunanjih sta bila pričujoča gg. J. Novak in J. Podboj. — Gospod dr. Čebašek pozdravi odbor želeč mnogo vspeha njegovemu delovanju, še več pa da bi sadu imeli od tega društva naši potomci; imenuje zapisnikarja in predlaga, da si odborniki izvolijo predsednika. — Odbor soglasno in z vsklikom voli predsednikom g. dr. Andr. Čebaška, podpredsednikom g. župnika J. Jeriča in tajnikom pa blagajnikom g. Žigo Bohinca. Za nadzornika tiskarni se je izvolil g. M. Kolar in bukvarni g. A. Kržič. — Zatem stavi g. kanonik dr. Jan. Kulavice sledeče predloge: 1. Odbor si izvoli poseben odsek treh gospodov, da natančno pregledajo „katoliško tiskarno“: nje inventar in vrednost, da se podučé, koliko je stala in koliko je sedaj vredna, in da se dogovoré z dosedanjim voditeljem o pogojih, pod kterimi preide tiskarna v last tiskovnemu društvu. O tem naj odsek poroča v prihodnji odborovi seji. — Predlog se sprejme soglasno in izvoljeni so v ta odsek gg.: Žiga Bo-

*) Lepa hvala. Ostanite nam naklonjeni še dalje.

hinec, M. Kolar in A. Kalan. — 2. Odbor si izvoli poseben odsek treh gospodov, da natančno pregledajo „katoliško bukvarno“ in se dogovoré z dosedanjim njenim lastnikom, s kakimi pogoji jo prepusti „katoliškemu tiskovnemu društvu“ ter o svojih vspehih poročajo v prihodnji odborovi seji. — Predlog se soglasno sprejme in v ta odsek so določeni gg.: A. Kržič, dr. J. Lesar in K. Polak. — 3. Odbor naj naroči in preskrbi novemu društvu pečat, društveni zapisnik, ki naj se z imenikom vseh udov in njih vplačilom izroči društvu nemu blagajniku; naj se doloži udom potrdila, da so vplačali udnino; dalje naj se o priliki pravila „katoliškega tiskovnega društva“ v Ljubljani objavijo v „Slovenču“. — Vsi ti predlogi se sprejmo. — K sklepu izrazi odbor željo, da bi še prav mnogo novih udov pristopilo novemu važnemu društvu, da si bo v prvi vrsti odbor sam prizadeval zato, da pa tudi prosi prijatelje društva, naj po svojih razmerah in svojih močeh množe število udov. — V veselji nadi, da si je odbor postavil trdno podlago z izvolitvijo načelnštva, so se odborniki razšli po dve in pol urni seji.

(Vseh čeških izletnikov) bode 400. Na to število omejil je vdeležbo Praški odbor.

(Lepo darilo.) Slavni kranjski deželni odbor podaril je pogorelcem v Strohlinji 500 gld., ktere so dotični siromaki 24. t. m. v Naklem iz rok g. okrajnega glavarja hvaležnim sreem sprejeli.

(Umrli je) na Vrhniki ondotni tovarnar in posestnik g. Ig. Jelovšek.

(Narodna čitalnica v Ptuj) priredi v sredo 3. avgusta svojemu na Krško se selečemu udu in odborniku, gosp. Tomažu Romihu, slavnosten banket.

(Redek slučaj.) 26. pr. m. sem Vam sporočil, da smo v Spodnji Idriji 25. pr. m. pokopali najstarejšega moža župnije J. Jereba; a danes Vam že naznanjam, da je tudi njegova 88 let stara žena 27. pr. m. zapustila to solzno dolino in se preselila za možem, s katerim je toliko časa skupaj v ljubezni živela, vživat plačilo, kojega je Bog obljubil vsem, ki njega ljubijo.

(Vstrelil se je) v Mariboru v četrtek zjutraj vojak, ki je stal pri drvarnici na straži.

(Pazite na otroke!) V Prebovniku pri Ormožu igralo se je te dni dveletno dete Tuškovih zakonskih dveh na cesti. Kar pridrdra voz in gre čezenj. Otrok je obležal na mestu mrtev.

(Pomorski višji nadzornik) in načelnik pomorsko-zdravstvenega urada v Trstu g. L. u d o v i k Blažič šel je vsled lastne prošnje v pokoj in je dobil ob tej priliki naslov c. kr. vladnega svetnika.

(Potni listi) ali „pósi“ se bodo v bodoče nekoliko spremenili. Vsak namreč, kdor ga bo hotel dobiti, moral bo prinesiti svojo fotografijo k okrajnemu glavarstvu, ktera se bo potem v pós pritrdila in bo morala vedno s tistim v zvezi ostati. Povod tej novotariji so dali razni hudodelci, najposlednjič Zalevski, ki so s tujimi pósi dostikrat srečno peté odnesli. Zalevski je še celó s ponarejenim posom popotoval.

(O veliki vročini) dohajajo poročila iz mnogih krajev. Poljski pridelki se suše, ker jim manjka potrebnega dežja. V Trebišči in Gropadi na Krasu so usahnili vsi vodnjaki. Tržaški magistrat je odredil, da se vsak dan vozi voda v te dve vasi.

(„Slovenski jez“ v Brdih) je imel 21. t. m. občni zbor; sklenil je preč. g. Andreju Einspielerju poslati adresu o priliki njegove zlate maše in ustanoviti „podružnico družbe sv. Cirila in Metoda. Vsi navzoči društveniki so se vpisali, in sicer štirje kot ustanovniki, drugi kot letniki.

(Blatno jezero) hoče preplavati od vasi Keneze pa do mesta Keszthely ravnatelj Debrečinske trgovinske akademije, Janez Propper. Stavila sta z izvrstnim plavcem Kolomanom pl. Szchrenyessy. Mož bo plaval menda bodoči teden.

(Varaždinske toplice) je obiskalo do 18. julija 1595 oseb. — Krapinske toplice je obiskalo do 26. julija 1260 oseb.

(Za Dolenčev spomenik) se je nabralo 583 gld.

(V Gorici) se prične kmetijski tečaj za ljudske učitelje na kmetijski šoli 3. avgusta in bo trajal do 31. avgusta. — Začel je izhajati nov list s podobami „Gallo“. Ta je sedaj že peti v Gorici izhajajoč list. — Pogozdovalna komisija je proračunila za l. 1887 vso potrebsčino na 13.000 gold., za leto 1888 na 14.900 goldinarjev.

Narodno gospodarstvo.

Vpliv vpijanljivih pijač na naše telo.

(Dalje in konec.)

Alkohol človeka poleni in mu vzame vsako veselje in navdušenje do dela. Ob enem pa ga neprimerno razdraži, da je na ves svet nevoljen in bi ga najraje kar na drobne kosce zdelal, če bi se mu dal. Ker se to ne dá doseči, trpeti morajo kako bližnje planke ali kaj drugega, dostikrat pa tudi koža njegovega bližnjega.

Pivo je bilo svoje dni na glasu jako redilne pijače in so ljudje trdili, da kdor pivo pije, mu ni treba kruha jesti. O današnjem pivu se pa to več ne more trditi, ker ni več tako, kakor je bilo v prvotnem svojem stanu. Kemija je tudi pivo zbrogala. O vinu veljá to še v zdatno zvišani meri. Mnogo se ga razprodá, toda prav malo takega, ki ga je trta rodila; največ ga je zrastle židu v kleti.

Čuda ni. Trtna uš širi se čedalje bolj po deželah, koder vino raste, pravega vina in vinskega cveta je vsled tega čedalje manj. Ljudi pa toliko ali pa še rajši več, kakor jih je bilo. Pijó tudi še vedno tako radi, če ne še bolj, kakor so pili prednamci. Kar nam je toraj trta odrekla, dati nam mora kemija in razne surovine, kakor so: krompir, repa, pesa, koruza itd. Kemija nam daje umetno vino, surovine pa mesto pravega vinskega cveta — špirit. Prvo, kakor drugi, oba sta človeškemu zdravju silno škodljiva. Iz tega sledi, da tudi najzmernejši pivec ne uteče nevarnosti, da se s špiritom okuži.

Kako slabo in neugodno da šnops, oziroma alkohol, sploh na človeško telo vpliva, naj se še tako zmerno za pijačo vživa, dokazali so Angleži na svojih vojaki pri raznih vojskah v Aziji, Afriki in v Ameriki. Odtegnili so namreč vojakom vsako omamljivo pijačo in dosegli so, kar poprej nikdar ne. Vojaki so težave svojega stanú ob najneugodnejem vremenu posebno vstrajno prenašali, odkar so le svežo vodo pili. Angleže je na to idejo pripeljala verska ločina zmerne družbe, ki se imenuje „Teetotalci“. Kdor tej družbi pristopi, obljubiti mora, da se hoče popolnoma zdržati vsakojakih alkoholnih pijač. Povod ustanovitvi te družbe dalo je iz začetka nekaj bolj slabotnih ljudi, katerim so zdravniki vživanje opojljivih pijač prepovedali. Ker so sosedje videli, da ti zaradi tega ne poginejo, temveč razne težave življenja še lažje in vstrajneje prenašajo, kakor pa tisti, ki se v ta namen z alkoholom podpirajo, jeli so pristopati čedalje bolj k tej družbi. In kaj so dosegli? Ob slabotnem telesu vstrajno žilavost mesa in večinoma dolgo življenje. Ta trditev ni bosa, temveč je razvidna prav dobro tudi iz zavarovalnih tabel raznih angleških zavarovalnih društev. Ondi se namreč vidi, da ljudje, ki so pri kaki družbi zmernosti, ktera nobene opojljive pijače ne pije, veliko dalje časa živé, kakor pa drugi. Statistika omenjenih društev namreč kaže, da temperanciarji (udje društev zmernostnih), ki so po 22 let stari, navadno še povprečno po 44 let živé, drugi ljudje pa, ki vsaj po malem pijó, le po 16 let povprečno čez spolnjeno 22. leto. Pijancev pa statistika niti ne omenja ne. Pri razredih višje starosti je razlika še bolj očitna. Petdesetletnih temperanciarjev povprečna starost, ktere se smejo po statistiki še nadjati, znaša 21 let, prijateljev alkohola pa le 10. Ali z drugimi besedami: Zavarovanci, ki so že petdeseto leto doživeli, včakajo navadno tudi še sedemdeseto, če se zdrže alkoholnih pijač ves čas svojega življenja, drugi pa živí navadno le do 60. leta. Umrlo je alkoholovcev v določeni perijodi za 3.2% več, kakor se je bilo po statistiki nadjati, zdržljivcev pa 28% manj, kakor je zavarovalno društvo pričakovalo.

Neugodni vpliv alkohola na človeško telo, da ga namreč ovira v ročnem delu, spoznala so tudi nektera amerikanska parobrodna društva, ter so svojim mornarjem ves grog in ves šnops odtegnili. Ni dolgo trajalo in mornarji so krepkeji postali, in vstrajnejši so bili v težavnem svojem delu. Lovei morskih kitov imajo izvestno jako težavno delo, in vendar nikomur ne pride na misel, da bi jemal alkoholaste pijače seboj na lov. Enako se takih pijač skrbno ogibajo pravi lovei divjih koz in sploh take divjačine, ktero je treba po visokem skalovji zalezovati. Ne morda, ker se bojé, da bi se ne vpijanili, temveč ker so prepričani, da bi prezgodaj opešali, če bi alkohol vživali za okrepčevanje. Zdrava, čvrsta voda jih še najbolje podpira, kar je tudi čisto naravno. Ko bi bil Bog hotel, da naj se človek s šnopsom okrepčava, bi bil pa tako uravnal, da bi bil namesto vode iz zemlje tek el šnops, ali vsaj že vstric tiste, če že ne izključljivo sam, da bi si potem človek le volil, kar bi se mu bolje prilagalo.

Telegrami.

Stradella, 1. avgusta. Mestni zastop je sklenil, da se mestna zastava za pol leta zavije v črno kot znamenje žalosti. Depretisu na čast se postavi spomenik, na Depretisovi hiši vzida se spominska plošča. Nemški prestolonaslednik je izrekel svoje milovanje vdovi

Depretisovi. Ministra vnanjih zadev Kalnoky in Flourens sta izrekla milovanje italijanski vladi.

Rim, 1. avgusta. Crispi je začasno prevzel ministerstvo vnanjih zadev.

Pariz, 1. avgusta. Ferry se je odločil, da se bje z Boulangerom. Ker sta Raynal in Perier odsotna, bota kot pričí Ferry-ja Proustin Ferrydes clauds; dotični dogovori bodo skoraj gotovo danes določeni. Boulanger je doslej v Clermontu, Ferry Saint-Dié.

Carigrad, 1. avgusta. Reuterjevo izvestje. Turški poslanik v Cetinji, Djevad paša, je odgovoril, da se o rešitvi črnogorskega mejnega vprašanja posvetuje sedaj vojno ministerstvo.

Umrli so:

28. julija. Anton Lipovš, stolarjev sin, 15 mes., Streliške ulice št. 3, božjast. — Marija Čepelnik, črevlarjeva hči, 2 leti, Žabjek št. 6, Rachitis. — Angela Rozina, delavčeva hči, 3 m., Ulice na Grad št. 7, božjast.

29. julija. Marija Pesan, tesarjeva hči, 12 let, Koldvorske ulice št. 5, kron. katar v črevih. — Lenka Repič, sodarjeva hči, 3½ mes., Kolezijska cesta št. 16, božjast. — J. Hlebš, delavčeva hči, 1 mes., Streliške ulice št. 8, jetika.

V bolnišnici:

29. julija. Marjana Ališ, delavka, 41 let, driska.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
30.	7. u. zjut.	738.58	+23.6	sr. svzh.	sk. jasno	0.00
	2. u. pop.	737.09	+23.2	sr. svzh.	oblačno	
	9. u. zveč.	737.65	+21.1	sl. vzh.	sk. jasno	
31.	7. u. zjut.	737.76	+20.9	sl. vzh.	jasno	0.00
	2. u. pop.	736.47	+30.8	sl. vzh.	d. oblačno	
	9. u. zveč.	737.23	+23.6	sl. vzh.	jasno	

V soboto vroče, opoldne nekoliko oblačno, okoli štirih nekoliko kapelj dežja, zvečer jasno. V nedeljo solnčnat in vroč dan, okoli poludne nekoliko oblačno, popoldne in zvečer jasno. Srednja temperatura obeh dnij 25.0° in 25.1° C., za 5.4° in 5.3° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

1. avgusta.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	81 gl. 55 kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	82 „ 70 „
4% avstr. zlat. renta, davka prosta	112 „ 70 „
Papirna renta, davka prosta	96 „ 55 „
Akcie avstr.-ogerske banke	882 „ — „
Kreditne akcije	282 „ — „
London	125 „ 10 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleon.	9 „ 93½ „
Ces. cekini	5 „ 91 „
Nemške marke	61 „ 42½ „

Na prodaj je

nova turnska ura (repetirka).

Več se zvé pri č. g. župniku Mat. Jereb-u v Javorjah nad Škofjo Loko. (1)

Kmetovalec.

Gospodarski list s podobami.

Štev. XIV. tega najboljšega, največjega in največnejšega slovenskega gospodarskega lista prinaša sledečo vsebino:

Praktična lestvica. — Ameriške trte pomagajo proti trtni uši. — Ravnanje z mlado živino koj po rojstvu. — Razne reči. — Gospodarske novice — Vprašanja in odgovori. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe Kranjske. — Kmetijsko slovstvo. — Tržne cene. — Inserati.

„Kmetovalec“ izhaja dvakrat na mesec na celi poli, ter stane za celo leto 2 gold. Gg. učitelji in solske knjižnice dobivajo list za polovico cene.

(12) Inserati

priobčeni v „Kmetovalec“ imajo najboljši vspeh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmečkih krogih. Zelo priporočljiv je „Kmetovalec“ za objavljenja pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebsčin.

Izvožno marcno pivo

v steklenicah

(28)

dobiva se v pivovarni Janeza Perlesa v Ljubljani

v zabojih po 50 steklenic, steklenice z ½¹⁰ L.

„ 50 „ „ „ ¾¹⁰ L.